

Irish Review (Dublin)

Le Grad Da Mnaoi. Padraic o Conaire Do Sgriod

Author(s): Leanfar de Seo and Padraic O'Conaire

Source: *The Irish Review (Dublin)*, Vol. 2, No. 13 (Mar., 1912), pp. 26-28

Published by: [Irish Review \(Dublin\)](#)

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/30024021>

Accessed: 16/06/2014 06:05

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at
<http://www.jstor.org/page/info/about/policies/terms.jsp>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Irish Review (Dublin) is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *The Irish Review (Dublin)*.

<http://www.jstor.org>

Le GRAD DÁ mhaoi.

PAÐRAIC Ó CONAIRE DO SGRIOB.

I

Lá féile pádraic a bí ann agus bí an t-ádhreann deireannac beagnac léigte ag an rásairt. Bí curd de na daoine nac faib don t-urúdeáin aca ag eirge dá nglúnaib agus ag baint fao arta féin tálall ir i bfuir. Na daoine a faib na furúdeáin aca bíodair n-a furúde ionnta ar a pocamatacét. Dunaó leabair an ádhreann. Rinne an rásairt capact faoi dó le n-a rúórnac a glanao i gcomair cainnte. Cug ré aghaib ar a t-reao le comairle a leara tabairt dóib. Bí bliúiríní páirpéir n-a glaic aige, agus coruig ré ar a léigead. D'iarri ré paropeaca an pobuil ar fon anaman na ndaoine fuair bair ó labair ré leo ceana, agus ar fon na ndaoine a bí i mbéal an báir go b'ághairóir an raogal reo i rtaic na ngrár, no go b'fuirgíoir bipeac da mb'é coil naomta Dé é. Cluintea mar beao crónán beac ann i noiaib zac ainme, agus corir-feandean trom-orra airte le ceann b'róin. Ir minic a tigeao creatao i nglóir an trásairt féin, agus críocnao na n-ainmneaca faoi deireao. Leas ré tair na páirpéirí agus duabairt:

"A dearb'ádhreaca agus a dearb'fuirpéaca. Tá fear ran b'paráirpe reo, reilmeara láirir a faib gean na ndaoine air féin agus ar a muinntir zac lá ariam. Bí gean agus mear agham féin air uair, acé nil anoir. Tá an duine reo ar loig carlin ádhrepe. Molaim d'ádhreacaib an paráirpe gan ingean leó leigint irtea n-a tea. Molaim de mháib óga na háite ní ámhain gan a dul ar ádhrepe aige acé gan féacaib ar an taob de'n b'óir n-a mbéir fé. An bean óg a bí ar ádhrepe aige ceana tá ri féin agus a leanb i otea na mbóit anoir. . . ."

Ní ar an t-reanrásairt a bí na daoine ag féacaib faoi reo, acé ar fear caol ruao a bí ar a glúnaib agus a ceann faoi i gceann de na furúdeáin coruig, agus ar a mhaoi póirta a bí le n-a taob. 'N-a furúde a bí ríre agus a ceann i n-áirpe go huaidreac aici. Bí an beirt aca gléarta go fairiúnta ar nór daoine ón gcair.

Rinne an rásairt capact an ádhair agus lean air—

"Tá an bean óg a bí ar ádhrepe aige go oí anoir i otea na mbóit," ar reirean, "i féin agus a leanb mair beo iao, acé ní i otea na mbóit acá ádhair an leimb acé i otea Dé, ra tea reo acá fé—an fear acá ar a glúnaib ór mo comair anhirin rin é ádhair an leimb. A eogain Uí Dubháin. . . ."

Bí faoi a tuilleao a rá acé d'eirig an bean a bí le taob eogain, le taob an fíir ruao, 'n-a rearam de p'reib. Bí a héadan corh bán leir an rneacá, agus i corruigte go móir.

"Ní hé eogain Ó Dubháin ádhair an leimb. . . Ní hé! ní hé!" ar ríre agus i ar creatao, "ní hé mo céile-ra an t-ádhair," ar ríre, "b'éas acá ann, deairg-b'éas."

Rug fé ar gualainn ar a fear agus creac ri é. Níor cóg reirean a ceann.

"Ceannam," ar ríre, "ceannam ábait liom-ra má'r fear tú. Ní cuirfeair uróc-ghiom do leit 'ran éagóir agus mire ra ládhair," ar ríre ór áro go dána boirb

ionnór go gceolrfeadh cás í, agus do ghluaigh an beirt amach go mall; eireann roinnt ríadhmaí faiteach, iir agus a ceann i n-áiríde aici go léiteasach.

Bí an cásraí taob amuig de geata an treipéal aca; agus pír ar an trípian agus o'imeis leo. Bí fuadair fúici, roic-fuadair fíteach, áit ba coramail le duine deáid n-a corúlad eireann. Bí ré as iarrad a deánam amach céard a tárla agus é as cinn ar. Níor euala ré an céad euid de cinn an traspairt agus níor euid ré bús na cinn. Ar dubairt an rásair sup eireann atáir an lein? Bí ré as ceapad go ndubairt áit má dubairt tuise ar euid a bean n-a ágar go dána agus gan de póir aici le mé anuair áit é? Nac raibí rí dá ágar leir mod mall veireannach? Bí eogán cinn de sup eireann rí an ríeal: cad euid de mar rín an rásair a breágnugad ar an áití? Níor féad an fear fuad an ríeal a réirdeach.

II.

Cós ré a ceann agus do deair ré uair ar na réirde agus ar an loc ar nóir oume nac b'aca an áit ariam ceana. Áit cé'n mí-áit atá ar b'isro anoir? Ní ábail atá rí a dul ar cor ar bit.

"A b'isro," ar reireann, "nac b'uil eolair na ríe asat pór, a b'isro?"

"Cá," ar pír.

"Nac breiceann tú sup ar b'otar doir na b'iac atámu?"

"Go doir na b'iac atá ar o'riall," ar pír.

"Cé'n gnó atá asat annrín?" ar reireann agus congnaid ar.

"Le cuairt a tabairt ar do leand-rá," ar pír agus do dún rí a dá beal ar a ceile.

Bí a lán le ráid as eogán áit náir dubairt ré é. Ní raibí don áiríear ar áit sup eireann rí an ríeal—áit an rásair a breágnugad! Agus cuairt a tabairt ar an leand ionnór go gceolrfeadh an pobuil uile go raibí iomlán na ríinne aise!

Bí ré cinn nac raibí áit cineál áitne aise ar a mhaoi má bíodair póir le naoi mbliadhna féin. Táiní rí euid i roic na haimpíe rín gan de ríe aici áit an gean móir bí aici ar. Áit le linn na mbliadhna, o'fuairis an gean roinnt; o'imeis dá bliadhna, rí bliadhna, ceirre bliadhna agus níor b'onnad don clann orra. Níor b'onnad orra áit maoin faogailta. An maoin deo n-ar euid b'isro uil a corde níor b'onnad orra í, agus do réir a céile bogad an treanrnam reirce bí eatorra nuair a póiradair.

Ba gnáth le eogán gan don euid-réad a deánam ar a mhaoi, tugad cead a cinn i gcomhairle ví. Tugad cead a cinn ví anoir. Níor labrad focal sup f'roiceadair geataí deach na mboct. Bí eogán ar tí na geataí orsailt, áit o'or g'luigead do iad, agus b'éisín doibí dul ar leat-taob le rean-trucailt dub a rí. connra ar a leigint eair. An beirt a bí i n-áiríde ar an trucailt, deairadair go géar ar eogán as dul eair doibí.

Bí áitne as an doiríear ar eogán mar bí ré ar luic coranta na mboct.

"An bean ós úo bíod ar áiríe asainn-ne, a réadair—"

Níor féad b'isro an cinn a éiríeugad nuair a euid rí faoi deair cé'n e-áiríe móir táiní ar éad an doiríear.

"Náir eair a roicraoib líb, a máirírear—má'r le n-a rí táiní rí."

"Áit an naoríeán."

"Go b'isro Mac Dé ar," agus do féil ré fuar an ríeiríe iad, agus iréad

THE IRISH REVIEW

i reompa lom mar a maid caillead agus naorbe nua-beirte ar a glúin aici. Rug
Driúio ar an naorbe ó'n scaillig, agus eus póg só. Níor taitnig rin leir an
naorbe—nác i an bean iarráda bí dána leir! leis ré rreanacán ar. Bí
Eogán ar leat-taob, agus é as féadaint go hamaitheac ar an obair reo.

"Beir air," arfa Driúio leir.

"Ó mu, agus do minne ré a féad naitceall an naorbeán a bheasac ac rin
a maid dá bárr aise. Bí fíor aise go maid an beirt ban ós as féadaint go géar
air; agus ba dóig leir go maðadar beirt as iarráda a déanam amac cé'n coramlact
a bí ioir é agus an leant. Ac ní ar rin a bí Driúio as rmaoinead. Com luac
ir connaic fi an leant taitnig ré léiti, agus le dānact do ceap fi a tabairt abail
céaro beirre; an leant a bí uaiti, agus ré an leant reo—leant a firi mar fil
fi—béad aici.

"Agus fuair do mádar doct bār," ar rife leir, "a éreátúirín donraic," ar
rife, agus do mu fi air ó n-a fear.

"A Eogán, a Eogán," ar rife go tobann mar béad fi tar éir rmaoinead air,
"bfuil fíor a'o céaro a déanfar muid—é tabairt abail agus a oileamaint,
rsoil agus pógium a tabairt só."

"É tabairt abail," ar Eogán agus iongnad an traogail air. "Céaro
déanfar ac an mu adubrad ceana, an mu a bheasnuig tú ar mairin. . ."

"Ac anoir ó tá a mádar marb. Ní beoír com bpoé-énoideac rin. Ní
béad ann ac grád Dé. Nác é an t-aileáin é! Féad na lámha boga muada, agus
na miongnai deágcuma! Na cora bíveada! Agus an folc atá air, a Eogán, an
folc atá air! Agus an colann cumairta! A Eogán, a Eogán, tá ré as féadaint
ort. Aitnigean ré tú, aitnigean ré tú, a Eogán! An éreátúirín!"

I gceann leatuidre bí Eogán agus a bean as gabail bótar abail agus an
naorbeán ada. Níl fíor as Eogán fór cé'n caoi ar meallad é go rtiubrad ré
abail leir é. Níl fíor aise fór cao cuise ar cuir a bean iallac air crutugad ór
comair an traogail go mba leir é, agus nuair a cuir ré ceirt uirri n-a taob ní
deáirna fi ac an naorbeán a ceannad léiti agus labairt go blaðarac meallac
gráðmair leir.

[leant de seo.